

Fokus på smittebeskyttelse ved gødningshåndtering

Gødning fra kvægbedrifter skal håndteres med omtanke – både af hensyn til smitte mellem bedrifter og internt på bedriften. Derfor er gødningshåndtering det næste fokusområde i samarbejdet Tag smitten ved hornene.

Uanset om der er tale om kørsel med gylle, levering af biogas – eller almindelig færden rundt på bedriften, så indebærer håndtering af gødning en risiko for spredning af smitte mellem dyr.

Det er baggrunden for, at det tværfaglige samarbejde Tag smitten ved hornene tager fat på gødningshåndtering som det næste skridt i den fælles indsats for at forbedre smittebeskyttelsen på kvægbedrifterne.

Igen vil vi formidle massivt om emnet til landmændene og byde ind med gode løsningsforslag – via rådgivning og via diverse medier og platforme.

Spred gylle med omtanke

Et eksempel er *videoen Spred gylle med omtanke*, som jo er topaktuel med den kommende gyllesæson. Del gerne linket videre til relevante interessenter – maskinstationer, kvæglandmænd mfl.

DEL FILMEN

Fortsat fokus på transport af dyr

I sidste halvår af 2022 satte vi fokus på smittebeskyttelse ved transport af dyr. Det fortsætter vi naturligvis med. På de følgende sider, kan du se nogle eksempler på vores budskaber om det emne.

Husk – gratis sambesøg til rådgivere

Som rådgiver er det ikke altid let at få taget hul på snakken om smittebeskyttelse med landmanden. Derfor tilbyder Tag smitten ved hornene også i det nye år gratis sambesøg med en dyrlæge/rådgiver, der har stor viden og rådgivningskompetence indenfor smittebeskyttelse. Rådgiveren får altså en sparringspartner med på sit besøg, som kan hjælpe snakken om smittebeskyttelse på vej – og han/hun får ny viden og inspiration til sine næste besøg.

Som noget nyt tilbyder vi også at facilitere snakken om smittebeskyttelse ved erfagruppe- og nabomøder. FOR AFTALE, kontakt Lene Trier, ltr@seges.dk, tlf. 8740 5237

Bak op om indsatsen

Vi håber fortsat, at I som virksomhed vil bakke op om indsatsen for en bedre smittebeskyttelse – med udgangspunkt i den rolle, som jeres virksomhed spiller for kvægbrugere. Og vi håber, at de af jer, der færdes ude i kvægbesætningerne, vil tage den gode adfærd og budskaberne med jer.

Venlig hilsen

Ida Storm, sektordirektør, Landbrug & Fødevarer Kvæg
Hans Peter Bay, direktør, VikingDanmark
Helle Slot, dyrlæge, Den Danske Dyrlægeforening

Troels Larsen, Project manager, Boehringer Ingelheim
Marianne Seekjær, rådgiver, DLBR
Rudolf Thøgersen, afdelingsleder, SEGES Innovation

Pas på smittespredning når du transporterer dyr internt på bedriften

Vær opmærksom på de steder, hvor I risikerer at sprede smitte mellem egne dyr, når de flyttes internt på bedriften. Tjek bl.a. op på kreaturvogn og kørselsveje.

Mange mælkeproducenter har deres produktion spredt ud over et større område eller på flere ejendomme. Det betyder, at det jævnligt er nødvendigt at transportere dyr over kortere eller længere afstande på bedriften. Og det kan give nogle smitte-mæssige udfordringer, som man skal være opmærksom på.

Kreaturvognen kan være smittespreder

De fleste benytter bedriftens egen kreaturvogn og traktor, når dyrene flyttes. Det giver typisk en udfordring, fordi vognen ofte benyttes til flere aldersgrupper. Og hvis man ikke får vognen vasket og desinficeret ordentligt efter brug, kan den blive en sand smittespreder.

Hvis man tilmed deler vognen med eksempelvis nabobesætninger, kan dårlig hygiejne betyde, at man får smitte ind i besætningen og dermed risikerer store omkostninger i forbindelse med sygdomsudbrud.

Flere vogne giver bedre smittebeskyttelse

På en større besætning i Sønderjylland har man løst udfordringen ved at indkøbe flere vogne til den interne transport. Hver gang en vogn har været i brug, bliver den vasket og desinficeret.

Dette optimerer smittebeskyttelsen og giver samtidig en høj grad af fleksibilitet, at de altid har en ren vogn til rådighed.

Placer vaskepladsen hensigtsmæssigt

Uanset om I har en eller flere vogne, er det vigtigt, at vaskepladsen er placeret hensigtsmæssigt. Det vil sige et sted på ejendommen, som ligger langt fra foder og dyr, så man ikke risikerer at sprede smitte via vaskevandet.

SØG HJÆLP HOS DYRLÆGE ELLER RÅDGIVER

Du kan altid søge hjælp hos din dyrlæge eller kvægrådgiver i spørgsmål om smittebeskyttelse. De bedste løsninger findes ofte gennem samarbejde med fagfolk, men du kan selv gøre forarbejdet ved at se din besætning "fra oven".

Tjek op på transportvejene med Google Maps

Gå også de interne transporter på bedriften efter. Se på, om de transportveje, I benytter ved dyretransporter, krydser trafikveje, som er forurenede – for eksempel af gyllekørsel.

Det er nemt at lave et luftfoto af sin ejendom ved hjælp af Google Maps. Ved at markere kørselsveje, vaskeplads, gylletanke osv. på kortet kan I få et godt overblik over, om, hvor og hvor ofte forurenede transporter krydser hinanden, og om vaskepladsen har en kritisk placering i forhold til dyr og foder.

Dette er et effektivt skridt til at finde løsninger på at mindske risikoen for smitteoverførsel.

Gratis mappe med materiale til rådgivningsbesøg om smittebeskyttelse

Fysisk mappe med forskelligt rådgivningsmateriale, som kan inspirere rådgiverne og hjælpe snakken godt på vej.

I det tværfaglige samarbejde Tag smitten ved hornene har vi udarbejdet forskelligt materiale til rådgivere, der ønsker at sætte fokus på bedriftens smittebeskyttelse. Med mappen i hånden har rådgiveren en række fysiske produkter til rådighed, som kan hjælpe snakken godt på vej. Noget af materialet kan videregives til landmanden.

Mappen kan rekvireres gratis via VIK-shop

Mappens indhold:

- **Spørgeguide** med en række spørgsmål, som du kan gennemgå sammen med landmanden for at skabe overblik over status på bedriftens smittebeskyttelse.
- **Tjekliste** med fokus på smittebeskyttelse i forrummet og smittebeskyttelsesprocedurer for besøgende.
- **Skiltet *Velkommen til vores bedrift*** med procedurer for indgang som tøjskift, håndvask m.m.
- **Beskyt dine kunders besætning** er et **handout**, som landmanden kan udlevere til håndværkere og servicemedarbejdere, der kommer jævnligt på bedriften.
- **Orientering om BoviSafe** – en app til brug ved smittebeskyttelsesrådgivning.
- **VIK shop-brochure** med produkter til smittebeskyttelse og rengøring.
- **Klistermærket *Tag smitten ved hornene*** til døren i forrummet, bagruden i bilen eller lign. Mærket signalerer, at på denne bedrift tager man smittebeskyttelse alvorligt.

Undgå smitte når du leverer kalve

3

Sæt kalvene på en kreaturvogn, som stilles væk fra ejendommen. Sådan lyder slagtekalveproducentens bedste smitteforebyggende anbefaling til sine kalveleverandører.

"Hvis jeg var mælkeproducent, ville jeg være meget ked af at få min vogn ind på ejendommen. Man ved jo ikke, hvor den har været."

Sådan lyder det fra driftsleder Lasse Mølby fra Kjargården ved Ikast, som hvert år leverer knap 4.000 slagtekalve til Dansk Kalv.

Gården har i alt 25 mælkeproducenter som faste leverandører, og der indsættes kalve hver 14. dag. Derfor kender Lasse Mølby alt til de smittemæssige udfordringer, der kan være ved at hente kalve.

"Vi tænker meget over smittebeskyttelse, når vi henter kalve. Det ville jo være forfærdeligt, hvis vi var med til at sprede noget."

Sæt kalvene på en kreaturvogn væk fra ejendommen

Det optimale er ifølge Lasse Mølby de steder, hvor kalvene står i en kreaturvogn væk fra ejendommen – naturligvis med lidt strøelse og en presenning over.

"Det er supergodt. Det betyder, at jeg ikke risikerer at slæbe smitte med ind på ejendommen –

og jeg slæber heller ikke noget med videre til de næste," forklarer Lasse Mølby.

For at sikre, at kalvene kun står ganske kort tid på vognen sender han altid leverandøren en SMS om afhentningstidspunkt dagen før.

Generelt har de fleste af hans leverandører stillet udleveringen hensigtsmæssigt an, og han kommer aldrig ind i staldene.

"Men nogle steder må jeg køre op til en boks og læsse, og jeg kan heller ikke helt undgå at krydse interne kørselsveje. Og så er der jo bare en smitterisiko," forklarer han.

Godt samarbejde med leverandørerne

Udover at tænke i smittebeskyttelse ved selve afhentningen følger Lasse Mølby løbende leverandørbesætningernes sundhedsstatus – bl.a. via Kalvetjek.

"Og vi har et gensidigt godt samarbejde med vores leverandører. Forleden ringede én og sagde, at hans besætning havde slået lidt ud på salmonella. Ikke noget nær grænseværdien – men han ville gerne lige have en ekstra prøve, før han leverede kalve til os. Det synes jeg er virkelig godt samarbejde. Han sikrer, at jeg ikke kører rundt med smitte til de andre leverandører. Det er at tænke på sine kolleger – for det går jo begge veje," slår Lasse Mølby fast.

Med 25 kalveleverandører kender Lasse Mølby alt til de smittemæssige udfordringer ved afhentning.

SEGES INNOVATIONS ANBEFALINGER VED LEVERING AF KALVE

- Sørg for at chaufføren kender bedriftens retningslinjer for smittebeskyttelse
- Hav klare aftaler om afhentningen
- Brug et udleveringssted væk fra andre dyr – fx en kreaturvogn
- Undgå at lastbilen kommer i stalden eller krydser interne kørselsveje
- Undgå at chaufføren kommer i stalden
- Kræv at chaufføren benytter bedriftens støvler og skiftetøj
- Tjek at lastbilen er ren.

Læs også artiklen **5 punkter til smittebeskyttelse ved udlevering af dyr** på Landbrugsinfo.

DEL ARTIKLEN

Kreaturvognen læsses med kalve og placeres væk fra ejendommen.
Foto: Line Fruergaard

Undgå smittespredning ved afhentningspladsen

En velindrettet afhentningsplads til DAKA-bilen er en af brikkerne i god smittebeskyttelse på bedriften. Men kun godt en tredjedel af kvægbrugernes pladser lever op til kravene.

Heldigvis er det ikke hverdagskost for kvægbrugere at sende bud efter DAKA-bilen. Og det er måske også årsagen til, at afhentningsforholdene ikke altid er optimale.

Faktisk vurderer DAKA, at kun 33 pct af afhentningspladserne hos kvægbrugere lever op til lovkravene i den stikprøvekontrol, som virksomheden gennemfører to gange årligt.

Defekte kapper og manglende underlag

Men uheldsmæssige afhentningspladser kan både gå ud over smittebeskyttelsen og den ressource, som det døde dyr er. De typiske fejl ved pladserne er iflg. kommunikationschef hos DAKA Søren Mohr Jensen manglende beskyttelse mod ådselædende dyr, manglende underlag samt defekte eller utilstrækkelige kapper.

"Vores chauffører oplever jævnligt, at dyret ikke er ordentligt dækket til, eller at der bare er kastet en presenning henover. Og det betyder, at vilde dyr kan komme til kadaverne og sprede smitte rundt mellem ejendomme," forklarer Søren Mohr Jensen.

DET SIGER LOVEN

Opbevaringen af døde dyr må ikke skabe risiko for spredning af smittestoffer

Dyrene skal afskærmes fra ådselædende dyr

Tilmelding skal ske senest 24 timer efter død

Pladsen skal placeres i passende afstand fra offentlig vej og bygninger med dyr

En god afhentningsplads har fast underlag og intakt kappe. Foto: DAKA

God afstand til bygninger med dyr

Samtidig er det vigtigt at placere pladsen i god afstand til bygninger med dyr. DAKAs chauffører er iflg. kommunikationschefen meget opmærksomme på ikke selv at udgøre en smittespredningsrisiko.

Derfor skal de helst ikke være nødt til at træde ned på pladsen for eksempelvis at pille en presenning af, der har viklet sig omkring kloen, eller fordi der mangler en løftering. Interimistiske løsninger, der ikke kan løftes med bilens klo, duer iflg. kommunikationschefen i det hele taget ikke.

Tænk på bæredygtighed og image

En hensigtsmæssig afhentningsplads er også vigtig af hensyn til den råvare, som det døde dyr er, i forhold til den videre håndtering hos DAKA.

"Det døde dyr er ikke bare et affaldsprodukt, men en ressource der kan udnyttes og recirkuleres. Fx kan vi lave mindre biodiesel af et dyr, hvis det er

meget råddent. Derfor skal det tilmeldes hurtigst muligt og gerne placeres på et fast underlag," lyder det fra kommunikationschefen.

Han påpeger samtidig, at en velindrettet afhentningsplads er vigtig for bedriftens og kvægbrugets image som helhed.

"Husk, at mange mennesker og interesseorganisationer sætter lighedstegn mellem døde dyr og dårlig dyrevelfærd," slår han fast.

DEL ARTIKLEN

TIPS TIL DEN GODE AFHENTNINGSPADS

Læg dyrene på et fast, hævet underlag
Sørg for at kadaverkappe og løftering er intakt
Hold pladsen ren og ryddet

Find flere tips på DAKAs hjemmeside
Tips til en god afhentningsplads: SecAnim DK

Har du brug for sparring til indretning af afhentningspladsen, stiller DAKA gratis en konsulent til rådighed.